

Aan het algemeen bestuur

Datum: 21 mei 2025

Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024

Voorstel

1. in te stemmen met de Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024 inclusief bijlagen;
2. in te stemmen met de kostenoverschrijdingen per beleidsveld;
3. kennis te nemen van het accountantsverslag;
4. kennis te nemen van de controleverklaring;
5. kennis te nemen van de reactie van de auditcommissie op het accountantsverslag en de controleverklaring.
6. Kennis te nemen van de reactie van het dagelijks bestuur op de reactie van de auditcommissie

0. Korte samenvatting

Hierbij biedt het dagelijks bestuur de bestuursrapportage over 2024 aan, aan het algemeen bestuur. De Bestuursrapportage 2024-3 en Jaarstukken 2024 geven de resultaten weer ten opzichte van de Begroting 2024 (na wijziging). In de Burap 2024-3 wordt per beleidsveld inzicht gegeven in de realisatie van doelen en prestaties en de daarvoor ingezette middelen. In totaal komt de realisatie van de netto-lasten ten opzichte van de Beleidsbegroting 2024 uit op 96% (realisatie 2024 negatief € 151.482.000, begroot na wijziging negatief € 158.173.000). De netto-lasten na correctie onzekerheid ten opzichte van de Beleidsbegroting 2024 op 99,9% (realisatie 2024 negatief € 151.482.000, begroot na wijziging en na correctie onzekerheden negatief € 151.873.000). Onderstaand worden per beleidsveld de belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Beleidsveld Waterketen en schoon water

De gerealiseerde lasten van beleidsveld Waterketen en schoon water zijn hoger dan de begroting na wijziging. Deze overschrijding komt door hogere kosten voor energie (energiebelastingen, electra en netwerkkosten), hogere kosten SNB (slibverwerking en afwaardering garantieregeling vanuit afspraken bij herziening kostenverdeelsleutel) en hogere overall onderhoudskosten..

De investeringen zijn circa € 25,5 miljoen lager dan begroot (circa 32%). Dit wordt met name veroorzaakt door de herijking van de geplande investeringen in tijd en middelen. Externe factoren zoals inflatie, rentestijging, loonkosten stijging en tekorten in personeel leiden tot hogere investeringsvolumes voor de toekomst. De daadwerkelijk realisatie doet geen materiële afbreuk aan de doelrealisatie.

Beleidsveld Watersysteem

De gerealiseerde lasten van beleidsveld Watersysteem zijn lager dan de begroting na wijziging. Dit wordt met name veroorzaakt door het achterblijven van de uitgaven voor de stimuleringsregeling klimaatadaptatie. In totaal is voor een bedrag van € 12,1 miljoen beschikt en bedragen de uitgaven tot en met 2024 circa € 720.000.

De investeringen zijn circa € 3,6 miljoen lager dan begroot (circa 19%). Dit wordt met name veroorzaakt door verschuivingen in de planning (o.a. vergunningen), krapte op de arbeidsmarkt en capaciteitsproblemen bij partners.

Beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering

De gerealiseerde lasten van het beleidsveld Bestuur en Bedrijfsvoering zijn lager dan de begroting na wijziging. Dit komt met name door lagere personele lasten.

De investeringen zijn circa 11,3 miljoen lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door opname van diverse projecten (investeringen) in de exploitatie omdat er volgens het beleid van het waterschap geen actief is ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn WBP5 Data voor datadoelen, Gegevenslandschap, Dataverzameling WBP. Daarnaast is het budget voor Energie en Klimaat in 2024 nauwelijks gebruikt. Een deel van het budget is overgezet naar projecten die nog uitgevoerd moeten worden en doorgeschoven naar 2025. Daarnaast zijn diverse projecten zoals bijvoorbeeld huisvesting 3.0 en Energie neutrale RWZI Bostel vertraagd.

Het nog te bestemmen resultaat 2024 bedraagt € 2.3 miljoen negatief (begroot na wijziging € 7.7 miljoen negatief). Het resultaat valt uiteen in:

- Resultaat voor bestemming zuiveringsbeheer € 3,5 miljoen negatief (begroot na wijziging € 7,4 miljoen negatief)
- Resultaat voor bestemming watersysteembeheer € 1,2 miljoen positief (begroot na wijziging € 0,3 negatief).

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Hierbij ontvangt u de Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024. De jaarstukken bestaan uit een beleidsmatige toelichting op de doelen, prestaties en de inzet van de financiën (Jaarverslag) en een verantwoording over het financiële beheer (Jaarrekening).

1.2. Beleidscontext/Historie

Het Jaarverslag en de Jaarrekening vloeien beiden voort uit de Waterschapswet.

De controleverklaring van de accountant geldt alleen voor de Jaarrekening en wordt besproken in de Auditcommissie. Deze commissie adviseert het algemeen bestuur over de bevindingen van de accountant.

2. Doel/meetbaar effect

De Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024 dragen bij aan de maatschappelijke verantwoording en transparante overheid.

3. Uitwerking van het voorstel

3.1. Inhoud en argumenten

Voorstel 1: in te stemmen met de Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024 incl. bijlagen

Het resultaat van 2024 is uitgekomen op € 2,3 miljoen negatief ten opzichte van de begroting na wijziging van € 7,6 miljoen negatief. Ten opzichte van de 2^e jaareinde verwachting in Burap 2024-2 is het resultaat gunstiger uitgekomen.

Het nog te bestemmen resultaat 2024 bedraagt € 2,3 miljoen negatief. Hiervoor is een separaat bestuursvoorstel "Resultaatbestemming 2024" opgesteld.

Toelichting bij Exploitatie 2024:

Exploitatie 2024

Rekening

Begroting

Begroting

JEV

(bedragen x € 1.000)			na wijziging	2 ^e Burap
Lasten	173.099	177.546	177.546	174.735
Baten	170.904	169.891	169.891	165.846
	-2.194	-7.655	-7.655	-8.889
Nagekomen baten	-106	0	0	0
Nog te bestemmen resultaat 2024	-2.301	-7.655	-7.655	-8.889

De verschillen ten opzichte van de begroting na wijziging zijn uitgebreid toegelicht in de Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024.

Toelichting bij Investerings 2024:

Investerings 2024 * (bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	JEV
			na wijziging	2e Burap
Bruto investeringen	83.609	129.260	129.260	94.105
Inkomsten (m.n. subsidies)	-11.654	-16.848	-16.848	-10.095
Netto investeringen	71.955	112.412	112.412	84.010

* exclusief grondbank

De lagere investeringen in 2024 hebben een gering effect op de exploitatie en tarieven omdat de kapitaallasten pas in latere jaren in de exploitatie doorwerken.

De verdere verschillen ten opzichte van de begroting zijn uitgebreid toegelicht in de Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024.

Voorstel 2: in te stemmen met de kostenoverschrijdingen per beleidsveld

In de Begroting 2024 is een “correctie onzekerheid” toegepast. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn deze kosten naar rato verdeeld over de begrote posten van de beleidsvelden. De gerealiseerde lasten voor de beleidsvelden “Waterketen” en “Bestuur en bedrijfsvoering” zijn hoger dan de begroting na wijziging maar lager dan de jaareindeverwachting bij de 2e Bestuursrapportage, zoals deze is behandeld en vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 27 november 2024.

Afwijking ten opzichte van:	Begroting na wijz.	JEV Burap 2024-2
Beleidsveld Waterketen	€ 3.774.000	€ 0
Beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering	€ 750.000	€ 0

De gerealiseerde lasten van beleidsveld Waterketen zijn hoger dan de begroting na wijziging maar lager dan de jaareindeverwachting bij de 2e bestuursrapportage. Deze verklaring van de overschrijding ten opzichte van de begroting na wijziging is een gevolg van hogere kosten voor energie (energiebelastingen, elektra en netwerkkosten), hogere kosten SNB (slibverwerking en afwaardering garantieregeling vanuit afspraken bij herziening kostenverdeelsleutel) en hogere overall onderhoudskosten. De overschrijdingen zijn dus te relateren aan uitgaven passend binnen de reguliere beleidsuitgangspunten. De gerealiseerde lasten van beleidsveld Bestuur en Bedrijfsvoering zijn hoger dan de begroting na wijziging maar lager dan de jaareindeverwachting bij de 2e bestuursrapportage. Deze overschrijding is een gevolg van onder andere hogere lasten onderhoud software. De overschrijdingen zijn te relateren aan uitgaven passend binnen de reguliere beleidsuitgangspunten.

Om de rechtmatigheid van de gerealiseerde uitgaven ten opzichte van de geraamde uitgaven in de begroting na wijziging te borgen wordt het algemeen bestuur gevraagd in te stemmen met de kostenoverschrijding bij beleidsveld “Waterketen” en “Bestuur en bedrijfsvoering” ten opzichte van de Begroting na wijziging.

In het kader van de ontwikkelingen omtrent de rechtmatigheidsverantwoording zal er vanaf het boekjaar 2025 een en ander gaan wijzigen. Hierover zal het Algemeen Bestuur in de vergadering van 2 juli 2025 nader worden geïnformeerd. Belangrijkste verschillen zijn dat de Rechtmatigheidsverklaring niet meer door de accountant zal worden verstrekt maar door het Dagelijks Bestuur zal worden afgegeven, de tijdigheid van de informatie- verstrekking van informatie aan het AB nader wordt vastgesteld en dat afwijkingen in de lasten tussen jaarrekening en “JEV Burap” niet meer achteraf als rechtmatig kunnen worden aangemerkt. Na melding in de jaarrekening worden de afwijkingen wel aangemerkt als “acceptabel” maar blijven aangemerkt als “niet-rechtmatig”.

Voorstel 3: kennis te nemen van het accountantsverslag

Het accountantsverslag is als bijlage toegevoegd.

Voorstel 4: kennis te nemen van de controleverklaring

De goedkeurende controleverklaring is door de accountant toegevoegd aan de gewaarmerkte versie van de Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024.

Voorstel 5: kennis te nemen van de reactie van de auditcommissie op het accountantsverslag en de controleverklaring

De reactie van de auditcommissie is als bijlage toegevoegd.

Voorstel 6: kennis te nemen van de reactie van het dagelijks bestuur op de reactie van de Auditcommissie.

De reactie van het dagelijks bestuur is als bijlage toegevoegd.

Directieparagraaf

Het jaar 2024 kenmerkt zich door grote hoeveelheden neerslag in de eerste helft van het jaar en een volledig verzadigd grondwatersysteem in het gehele jaar, ondanks de zeer hoge afvoeren in de beken. De winterperiode was spannend omdat iedere regenbui door de hoge grondwaterstanden direct zou doorwerken in de peilen en risico op overlast. De medewerkers hebben eind 2024 extra wachtdiensten gedraaid maar een situatie als tijdens de kerst in 2023 heeft zich niet voorgedaan. Wel heeft de tweede helft van 2024 in het teken gestaan van inzet op wateroverlast met betrekking tot de geplande en afgesproken nazorg acties, onderzoeken, werkzaamheden en vragen als gevolg van de wateroverlast.

Bij de begroting is een correctie van 4 % aangehouden waarvan de afgelopen jaren laat zien dat de ingeschatte uitgaven een te optimistische inschatting zijn en er gemiddeld circa 4% niet uitgegeven is aan het einde van het jaar. Halverwege het jaar was er rekening mee gehouden dat we hoger zouden uitkomen in verband met hogere kosten voor o.a. HWBP, extra onderhoud en energie, deels door de wateroverlast en was rekening gehouden dat 2% alsnog niet uitgegeven zou gaan worden in 2024. Met de correctie van 2% zouden de netto uitgaven 1,2 mln hoger zijn dan de begroting. Nu blijkt dat de inschatting van 4% reëel was. Het positieve saldo is te verklaren door hogere belastingopbrengsten.

Hier dient zich ook een bestuurlijke vraag aan of het echt meerwaarde heeft om vast te blijven houden aan in totaal drie bestuurlijke rapportages. Graag geven we in overweging om een meer uitgebreide rapportage op te stellen halverwege het jaar - in plaats van de huidige eerste twee rapportages. En uiteraard wel vast blijven houden aan een afsluitende rapportage waarin we terugblikken zoals nu ook gebeurt.

Historisch gezien realiseren we een hoog investeringsniveau al ligt het niveau wel aanzienlijk lager dan gepland. Dit is al langer een repeterend beeld. In de VJN zal hiervoor, mede door het AB gevraagd, inschattingen voorgelegd worden waarbij de risico's al grotendeels zijn ingecalculeerd. Dit maakt onderdeel uit van de stappen die de organisatie maakt op het gebied van resultaatgericht werken en voor verbetering van de P&C cyclus. Resultaatgericht werken verdient in 2025 opnieuw extra aandacht en is opgenomen als speerpunt in het directieplan 2025 met acties voor het consequent doorvertalen van (strategische en tactische) doelen naar concrete resultaten met realistische planningen, en acties om het instrument DIN (doelen en inspanningen netwerk) verder te versterken. De organisatie ontwikkelt zich en is lerende om op basis van impact, middelen en tijd steeds beter scenario's en daarmee keuzes aan het bestuur voor te leggen. De uitdaging is om voldoende voortgang op het leren en ontwikkelen te houden terwijl er tegelijk een aanzienlijke omgevingsdynamiek gaande is en er een grote inhoudelijke opgave voor de waterdoelen ligt die veel van onze aandacht vraagt.

Controllersparagraaf

Boekjaar 2024 is wederom een bijzonder jaar geweest. De dynamiek van het nieuwe bestuur in het eerste volledige bestuurlijke jaar en de voortdurende wateroverlast betekenen dat de verschillende “transities” (o.a. water- en energietransitie) te maken hebben gekregen met extra druk op het realisatietempo. Immers, de aanpak van de wateroverlast kost de nodige capaciteit die je daardoor niet voor andere ontwikkeltrajecten kunt inzetten.

De focus in de rapportages ligt op het beter in beeld brengen van de doelen - inspanningen - netwerk (DIN). Het zichtbaar maken van de doelen en inspanningen in relatie tot de planning en inzet van de middelen (formatie en €) blijft echter een ontwikkelpunt. Hierbij is het belangrijk om het zichtbaar maken van de relatie tussen doelen en inspanningen en de inzet van middelen niet te beperken tot de nieuwe ontwikkelingen (o.a. projecten) maar ook aandacht te besteden aan de reguliere (proces)activiteiten.

In zowel de eerste als de tweede bestuursrapportage is geconstateerd dat de exploitatielasten qua jaareindeverwachting nauwelijks zijn bijgesteld ten opzichte van de begrote bedragen. In het traject rondom de herijking van de P&C cyclus is het raadzaam om deze constatering van de beperkte bijstelling van de financiële raming in zowel de eerste als tweede bestuursrapportage mee te nemen.

De realisatie van de netto lasten ligt in lijn met de begrote netto lasten na correctie onzekerheden van de 4%. De bij de begroting doorgevoerde “correctie onzekerheden” van 4% (op basis van ervaringscijfers) blijkt een “verstandige” keuze te zijn geweest. Door het corrigeren van de netto lasten is de omvang van de op te halen belastingen neerwaarts bijgesteld en zijn deze daarmee beter in lijn gebracht met de werkelijke netto lasten. De afwijking in het uiteindelijke saldo van baten en lasten met het begrote saldo c.q. het saldo “Jaareindeverwachting” wordt hoofdzakelijk verklaard door een fors hogere netto belastingopbrengst. Deze hogere netto belastingopbrengsten worden met name veroorzaakt door de hogere opbrengsten Zuiveringsheffing vanuit het waterverbruik bedrijven en fors lagere kosten voor kwijschelding en oninbaarheid.

Dit benadrukt nogmaals het belang van een adequate raming van kosten en opbrengsten en het ontwikkelen van een relatie tussen de doelen en inspanningen en de planning van benodigde inzet van middelen (formatie en €).

Door het leggen van deze relatie kan gedurende het jaar aan de hand van de periodieke verantwoordingsgesprekken over onder andere de voortgang c.q. bijstelling van de plannings van doelen en inspanningen ook de inzet van de middelen worden bijgesteld. Voor het voeren van de verantwoordingsgesprekken is het van belang om de Rollen en de Taken-Bevoegdheden-Verantwoordelijkheden (R en TBV) helder vast te leggen, te handelen in het uitvoering geven aan de Rollen en TBV en het elkaar aan te spreken als er sprake is van afwijkingen.

Op een aantal vlakken zijn reeds stappen gezet of worden stapjes gezet (Investeringsboard Waterketen, Assetmanagement, overleggen rondom subsidies en MOK/BOK, managementontwikkelingstraject) maar ook hier geldt dat het verbeteren van het vastleggen van R en TBV, het elkaar aanspreken op deze R en TBV maar vooral om er in de praktijk mee aan de slag te gaan nodig zijn om ECHT stappen te kunnen zetten.

3.2. Risico's

De risico's zijn in de bestuursrapportage nader toegelicht.

4. Financiën

De financiën zijn opgenomen in paragraaf 3.1. bij voorstel 1.

5. Uitvoering en evaluatie

5.1 Bestuurlijke vervolgstappen:

De verbetervoorstellen uit het rapport van de accountant worden door de ambtelijke organisatie opgepakt. De voortgang hiervan wordt gemonitord met de interne controles en besproken met de portefeuillehouder.

5.2 Externe communicatie:

Op de website van Waterschap De Dommel.

5.3 Bestuurlijke evaluatie:

Er zal geen bestuurlijke evaluatie plaatsvinden.

Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Bijlage(n):

Gewaarmerkte Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024 inclusief bijlagen

Getekende controleverklaring

Accountantsverslag

Reactie auditcommissie op het accountantsverslag en de controleverklaring

Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024

Het algemeen bestuur besluit conform voorstel zonder hoofdelijke stemming.

1. In te stemmen met de Burap 2024-3 en Jaarstukken 2024 inclusief bijlagen;
2. In te stemmen met de kostenoverschrijdingen per beleidsveld;
3. Kennis te nemen van het accountantsverslag;
4. Kennis te nemen van de controleverklaring;
5. Kennis te nemen van de reactie van de auditcommissie op het accountantsverslag en de controleverklaring.
6. Kennis te nemen van de reactie van het dagelijks bestuur op de reactie van de auditcommissie.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 21 mei 2025.

het algemeen bestuur

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris